

Þórður Guðmundsson
Ólafsvegur 13
625 Ólafsfjörður

2001020040
6200; 9310

Reykjavík, 4. apríl 2001
/--

Efni: Virkjun við Burstabrekku, Ólafsfjarðarkaupstað. Ákvörðun um matskyldu

Vísað er til erinda Þórðar Guðmundssonar móttæknu 14. febrúar 2001 og dags. 21. febrúar 2001 þar sem Skipulagsstofnun er tilkynnt allt að 410 kW virkjun við Burstabrekku, Ólafsfjarðarkaupstað samkvæmt 6. gr. laga nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum og lið 3.a. í 2. viðauka laganna.

Skipulagsstofnun leitaði álits Ólafsfjarðarbæjar og Náttúruverndar ríkisins. Umsagnir bárust frá Ólafsfjarðarbæ með bréfi dags. 16. mars 2001 og frá Náttúruvernd ríkisins með bréfi dags. 14. mars 2001. Svör við umsögnum og frekari upplýsingar bárust frá framkvæmdaraðila með bréfum dags. 22. og 28. mars 2001, ásamt fylgiskjölum frá Náttúrufræðistofnun Íslands dags. 27. mars 2001 og Heilbrigðiseftirliti Norðurlands eystra dags. 28. mars 2001.

FRAMLÖGÐ GÖGN FRAMKVÆMDARAÐILA

Fyrirhuguð framkvæmd

Fyrirhuguð er að virkja Burstabrekkuá og er áætluð stærð virkjunarinnar í fyrsta áfanga 260 kW með möguleika á stækkun í 410 kW. Gert er ráð fyrir að vatnsinntak verði á Burstabrekkudal skammt neðan ármóta í um 240 m. y.s. Stöðvarhús verði neðan vegar á bakka Ólafsfjarðarvatns. Með þessu náist um 235 m fallhæð. Rennslismælingar eru af skornum skammti, en nýlega var komið fyrir yfirfalli til vatnsmælinga við þjóðveginn. Rennsli þar mældist um 190 l/s í janúar. Gert er ráð fyrir að leggja 2000 m langt og 330 mm breitt stálrör í einum áfanga upp með Burstabrekkuá að sunnan eftir vegslóða sem fyrir er og áfram inn dalinn að mestu eftir slóðanum. Stálrörið mun flytja með góðu móti 150 l/s, en það vatnsmagn er að mati framkvæmdaraðila nokkuð tryggt allt árið. Ef þörf krefji séu möguleikar á vatnsmiðlun til nokkurra vikna með stíflu við útfall Burstabrekkuvatns en vatnið sé í um 430 m.y.s. og um 68.000 m² að stærð. Þá kemur fram að með því að hækka yfirborð þess um 5 m með stíflu við

útrengslíð megi ná 500.000 til 600.000 m³ miðlun. Framkvæmdaraðili telur að gera megi ráð fyrir að sú miðlun dugi til að tryggja virkjuninni 150 l/s rennsli um nokkurra vikna skeið, þótt rennsli árinna verði verulega minna. Til að gera nákvæmari áætlanir um miðlun úr vatninu þarf mælingar á rennsli úr því, bæði að sumar- og vetrarlagi. Þá sé fyrirhugað að breyta farvegi lækjar, ef þörf krefur, til að tryggja betur vatn í miðlunarlónið, þ.a hann renni í vatnið en ekki í Burstabrekkuá. Fram kemur einnig að til greina komi að stækka virkjunina í 410 kW með því að virkja alla fallhæð, þ.e. 425 m, frá Burstabrekkuvatni niður að Ólafsfjarðarvatni og að eðlilegt sé að gera ráð fyrir þeim stækkunarmöguleika. Gert er ráð fyrir að leggja um 1900 m langt og 330 mm breitt rör áfram frá stíflu í 240 m. y.s fram Burstabrekkudal að Burstabrekkuvatni en þar verði gert inntaksmannvirki.

Í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að engin efnistaka sé fyrirhuguð vegna vegagerðar og að fyrirhugað sé að moka efni í stíflu úr því landi sem fari undir vatnsyfirborð þegar stíflan verði fullgerð og því muni sár eftir efnistöku ekki sjást. Þá kemur fram að gert sé ráð fyrir að stíflan verði 6-7 metra há frá núverandi vatnsyfirborði og að efnismassi hennar verði í samræmi við vatnspunga. Verði hins vegar farið í minni virkjunina sé þar um að ræða steinsteypa stíflu sem verði 3-4 metra há og 10-12 metra löng og að jarðraski við hana verði haldið í lágmarki.

Samkvæmt framlögðum gögnum framkvæmdaraðila mun lögnin liggja að mestu um lítt eða ógróið land nema á u.þ.b. 700 m kafla þar sem lögnin muni liggja í útjaðri túns framkvæmdaraðila sem ekki er nytjað. Land sem fari undir vatn við vatnsborðshækkun Burstabrekkuvatns sé að mestu ógrónir melar en við suðurenda vatnsins sé lágvaxinn mosa- og mýrargróður á litlu svæði. Engar skipulagsáætlanir séu til fyrir framkvæmdasvæðið en fram kemur að um land framkvæmdaraðila sé að ræða. Framkvæmdaraðili telur að framkvæmdin sé ekki háð mati á umhverfisáhrifum þar sem hún raski ekki gróðri, öðru lífríki eða verndarsvæðum.

ÁLIT UMSAGNARAÐILA OG SVÖR FRAMKVÆMDARAÐILA

Almennt

Í umsögn Ólafsfjarðarbæjar kemur fram að ekki sé talin nauðsyn á mati á umhverfisáhrifum vegna fyrirhugaðra framkvæmda.

Í umsögn Náttúruverndar ríkisins kemur fram að stofnunin telji nauðsynlegt að leggja fram frekari gögn til að unnt sé að leggja mat á hvort framkvæmdin skuli háð mati á umhverfisáhrifum. Með framlögðum gögnum hafi ekki verið sýnt fram á, svo óyggjandi sé, að framkvæmdirnar muni ekki hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif.

Vatnsból

Í umsögn Ólafsfjarðarbæjar er vakin athygli á að hluti af neysluvatnsnotkun Ólafsfjarðarbæjar sé á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði og áður en til framkvæmda komi verði að kanna hvort framkvæmdin geti haft áhrif á vatnsbúskap Ólafsfjarðarbæjar. Lögð er áhersla á að vatnsbólum verði ekki spillt og farið fram á að framkvæmdaraðili geri grein fyrir gerð fyrirhugaðra mannvirkja.

Í umsögn Náttúruverndar ríkisins kemur fram að á Burstarbrekkudal séu lindir sem sjái Ólafsfjarðarkaupstað fyrir köldu vatni. Ekki komi fram í gögnum hvort og þá hvaða áhrif fyrirhuguð framkvæmd getur haft á vatnsból Ólafsfjarðarkaupstaðar.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að ekki sé talið að vatnsból Ólafsfjarðarbæjar stafi hættu af framkvæmdinni og er vísað til bréfa Náttúrufræðistofnunar Íslands og Heilbrigðiseftirlits Norðurlands eystra, til stuðnings því álitu. Náttúrufræðistofnun Íslands greinir frá því að vatn í umræddum vatnsbólum sé ættað úr Burstabrekkuvatni en engu að síður telur stofnunin ólíklegt að hækking vatnsborðs í vatninu hafi mikil áhrif á vatnsból Ólafsfirðinga og eru leiddar líkur að því að vatnsmagn eða þrýstingur muni jafnvel aukast við framkvæmdirnar. Náttúrufræðistofnun veur jafnframt athygli á þeirri hættu sem fylgi umferð og framkvæmdum á þessu svæði þar sem olfur eða önnur skaðvænleg efni megi ekki fara niður í jarðlögin á grannsvæðinu ofan við vatnsbólin. Fram kemur að ef rétt sé staðið að framkvæmdum þá skapi stíflu- og slóðagerð enga hættu fyrir vatnsbólin. Æskilegt sé að vegslóði og stálrör séu vestanmegin í dalnum, en ekki er talin ástæða til að amast við því að stálrör fylgi t.d. farveginum, vestan við vatnsbólið. Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra gerir ekki athugasemd við framkvæmdina en setur það skilyrði að sérstök aðgát verði höfð vegna tækja sem notuð verði við framkvæmdina, þ.e. að þau séu í góðu ástandi og að þeim sé vel viðhaldið til að fyrirbyggja olfuleka og aðra hugsanlega mengun frá þeim. Þá er þess farið á leit að verkið verði unnið í samráði við Vatnsveitu Ólafsfjarðar.

Gróðurfar, fornminjar og útivist

Í umsögn Náttúruverndar ríkisins kemur fram að fyrirhugað framkvæmdasvæði sé að hluta til innan svæðis sem er á náttúruminjasrá. Burstarbrekkudalur sé nokkuð gróinn upp í miðjan dal en þar fyrir ofan taki við gróðurlítið svæði. Náttúruvernd ríkisins gerir athugasemd við að ekki komi fram í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila hvers konar gróðurlendi sé í dalnum né hversu mikið gróið land muni fara undir vatn.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að Burstabrekkudalur sé gróðurlítill eftir að kemur fram í miðjan dalinn. Aðallega sé þar lyng og grasblettir milli grjótt- og malarhryggja. Þar séu leirkennd svæði þar sem nánast enginn gróður virðist þrífast. Svólítið gróðurlendi sé fram að vatninu í botni dalsins og gera megi ráð fyrir að hluti þess, þó varla meira en einn og hálfur hektari, fari undir vatn við stíflugerð. Það land sé mestmegnis vaxið mosa og mýrargróðri og sé að hluta til nokkuð blautt.

Náttúruvernd ríkisins veur athygli á að Burstarbrekkudalur hafi verið alfaraleið fyrr á

öldum þegar farið var yfir Dranga til Upsastrandar. Leiðin sé töluvert farin af göngufólki og gætu fyrirhugaðar framkvæmdir því stangast á við nýtingu dalsins sem útivistarsvæði. Bent er á að fornar leiðir teljist til fornleifa samkvæmt Þjóðminjalögum nr. 88/1989. Fram kemur að um Burstabrekkudal liggi raflína sem lögð var milli Dalvíkur og Ólafsfjarðar og liggi vegur meðfram línunni. Því sé ekki um að ræða með öllu óraskað svæði. Fyrirhugað sé að leggja rör að stíflumannvirkjum sem fylgja muni mestmegnis núverandi vegi. Að mati Náttúruverndar ríkisins mun það hafa mikil sjónræn áhrif í för með sér ef rörið verður lagt ofanjarðar og án efa hafa áhrif á upplifun þeirra sem ganga um dalinn. Þar sem dalurinn sé nokkuð notaður til útivistar er nauðsynlegt að halda sjónrænum áhrifum framkvæmda í lágmarki verði af þeim. Því telur Náttúruvernd ríkisins nauðsynlegt að athuga þann möguleika að grafa rörið í jörðu.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að lögnin sem liggi að mestu um lítt eða ógróið land eftir að hún fari yfir Burstabrekkua verði grafin niður eða hulin á annan hátt þar sem það eigi betur við. Ekki eigi að þurfa að gera vegslóða umfram þann sem þegar er fyrir og liggur fram dalinn. Hins vegar þurfi væntanlega að gera ökufært frá núverandi slóða við vatnið norðanvert að útfalli vatnsins. Í ljósi þessa fá framkvæmdaraðili ekki séð að fyrirhuguð aðgerð hamli á neinn hátt aðgengi ferðamanna þar sem eftir sem áður verði greið leið meðfram vatninu að vestanverðu. Þá verði aukinheldur lítil breyting hvað austurbakkann varði nema allra syðst og því verði vandalaust fyrir fólk að ganga þeim megin.

NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTOFNUNAR

Um er að ræða virkjun við Burstabrekkuna í Ólafsfjarðarkaupstað. Í fyrsta áfanga 260 kW virkjun með möguleika á stækkun í allt að 410 kW. Gert er ráð fyrir stöðvarhúsi á bakka Ólafsfjarðarvatns, vatnsinntaki í um 240 m y.s., 3-7 m hárra stíflu í um 430 m y.s og allt að 2000 m löngu og 330 mm breiðu stálröri frá stöðvarhúsi að stíflu sem verður grafið niður og mun liggja að mestu meðfram núverandi vegslóða. Framkvæmdin er tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu samkvæmt 6. gr. og lið 3.a. í 2. viðauka í lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Framkvæmdasvæðið er á og við vatnsverndarsvæði Ólafsfjarðarbæjar, á náttúruminjaskrá ofan 150-250 m y.s, þar liggja fornar leiðir og er svæðið nýtt til útivistar en hins vegar er ekki um algerlega óraskað svæði að ræða þar sem raflína og vegslóðar liggja um það. Vegna vatnsverndar bendir Skipulagsstofnun á nauðsyn þess að sýna sérstaka aðgát við framkvæmdirnar og að komið verði í veg fyrir mengun vegna rasks og umferðar vinnuvéla. Mikilvægt er að framkvæmdin verði unnin í samráði við Vatnsveitu Ólafsfjarðar. Ennfremur verði leitað samráðs við Þjóðminjasafn Íslands vegna fornminja. Framkvæmdin mun ekki hafa verulegt rask í för með sér verði umgengni um framkvæmdasvæðið með þeim hætti sem framkvæmdaraðili lýsir í svörum við umsögnum og fram kemur í áliti Náttúrufræðistofnunar Íslands og Heilbrigðiseftirlits Norðurlands eystra.

Í samræmi við 6. grein laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 hefur Skipulagsstofnun

farið yfir þau gögn sem lögð voru fram af hálfu framkvæmdaraðila við tilkynningu, umsagnir og svör framkvæmdaraðila við þeim. Á grundvelli þessara gagna er það niðurstaða Skipulagsstofnunar að virkjun við Burstabrekku í Ólafsfjarðarkaupstað sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og skuli því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Skipulagsstofnun vekur athygli á að framkvæmdirnar eru framkvæmda- og byggingarleyfisskyldar samkvæmt skipulags- og byggingarlögum nr. 73/1997, m.s.b. Fyrirhugað stöðvarhús er ekki í samræmi við við Aðalskipulag Ólafsfjarðar 1990-2010 og því háð breytingu á því. Ekkert skipulag er í gildi á öðrum hlutum framkvæmdasvæðisins og þarf Ólafsfjarðarkaupstaður því að óska meðmæla Skipulagsstofnunar vegna veitingu framkvæmdaleyfis skv. 3. tl. bráðabirgðaákvæða skipulags- og byggingarlaga.

Samkvæmt 6. grein laga nr. 106/2000 má kæra ákvörðun Skipulagsstofnunar til umhverfisráðherra. Kærufrestur er til 7. maí 2001.

Stefán Thors

Hólmfríður Sigurðardóttir

Afrit.

Umhverfisráðuneytið, Ólafsfjarðarbær og Náttúruvernd ríkisins